

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

PREDMET JAKELJIĆ protiv HRVATSKE

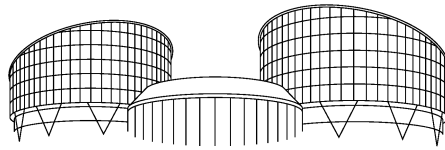
(Zahtjev br. 22768/12)

PRESUDA

STRASBOURG

28. lipnja 2016.

Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenima u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

U predmetu Jakeljić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u Vijeću u sastavu:

Işıl Karakaş, *Predsjednica*,
Nebojša Vučinić,
Paul Lemmens,
Valeriu Griţco,
Ksenija Turković,
Stéphanie Mourou-Vikström,
Georges Ravarani, *suci*,

i Stanley Naismith, *Tajnik odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 31. svibnja 2016.,
donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je temeljem zahtjeva (br. 22768/12) protiv Republike Hrvatske što su ga 27. ožujka 2012. dva hrvatska državljanina g. Jakov Jakeljić i g. Ivica Jakeljić („podnositelji zahtjeva”) podnijeli Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”).

2. Podnositelje zahtjeva zastupao je g. B. Duplančić, odvjetnik iz Splita. Vladu Republike Hrvatske („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica gđa Š. Stažnik.

3. Podnositelji zahtjeva posebice su prigovorili da je njihovo pravo na mirno uživanje njihova vlasništva povrijeđeno zbog toga što su domaći sudovi odbili priznati vlasništvo na zemlji koju su stekli dosjelošću.

4. Dana 25. lipnja 2015. Vlada je obaviještena o prigovoru o pravu vlasništva, a ostatak zahtjeva proglašen je nedopuštenim temeljem pravila 54. stavka 3. Poslovnika Suda.

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI PREDMETA

5. Podnositelji zahtjeva rođeni su 1960., odnosno 1970. godine i žive u Splitu.

A. Pozadina predmeta

6. Zakonodavstvo bivše Jugoslavije, posebno članak 29. Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima iz 1980. (vidi stavak 25. u nastavku), branilo je da se na stvarima u društvenom vlasništvu pravo vlasništva stječe dosjelošću.

7. Prilikom preuzimanja Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima iz 1980. u hrvatski pravni sustav, 8. listopada 1991., Sabor je ukinuo prethodno navedenu odredbu (vidi stavak 26. u nastavku).

8. Kasnije je novim Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima iz 1996. godine, koji je stupio na snagu 1. siječnja 1997., određeno da se razdoblje prije 8. listopada 1991. ima uključivati u izračun razdoblja za stjecanje vlasništva nad nepokretnom imovinom u društvenom vlasništvu dosjelošću (vidi stavak 28. u nastavku).

9. Nakon nekoliko prijedloga za ocjenom ustavnosti što su ih podnijeli bivši vlasnici imovine oduzete za vrijeme socijalističke vlasti, 8. srpnja 1999. Ustavni sud Republike Hrvatske prihvatio je taj prijedlog i odlučio pokrenuti postupak ocjene ustavnosti članka 388. stavka 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima iz 1996. godine.

10. Odlukom od 17. studenoga 1999. Ustavni sud ukinuo je članak 388. stavak 4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima iz 1996. godine. Presudio je da osporavana odredba ima retroaktivno djelovanje sa štetnim posljedicama na prava trećih osoba (prvenstveno onih što imaju pravo na povrat imovine oduzete tijekom komunističke vlasti) te da je stoga neustavna (za mjerodavan dio odluke vidi presudu *Trgo protiv Hrvatske*, br. 35298/04, stavak 17., 11. lipnja 2009.). Odluka je stupila na snagu 14. prosinca 1999. kada je objavljena u Narodnim novinama.

B. Postupak u konkretnom predmetu

11. Podnositelji zahtjeva kupili su tri zemljišne čestice od različitih pojedinaca dana 25. svibnja 1993., 21. veljače 1996. odnosno 20. srpnja 1999. godine. Ipak, te su čestice bile uknjižene u zemljišnim knjigama u korist Općine Stobreč kao pravnog prednika Grada Splita.

12. Dana 4. travnja 2002. podnositelji zahtjeva podnijeli su tužbu protiv Grada Splita Općinskom sudu u Splitu (u daljnjem tekstu: lokalne vlasti),

tražeći utvrđenje vlasništva nad te tri čestice, kao i upis tih čestica u zemljišne knjige na njihovo ime. Tvrđili su da su predmetne nekretnine, premda su uknjižene u zemljišnim knjigama u korist Općine Stobreč kao pravnog prednika Grada Splita, bile u posjedu njihovih pravnih prednika tijekom više od 100 godina. S obzirom da je zakonsko razdoblje za stjecanje vlasništva dosjelošću proteklo u pogledu njihovih pravnih prednika, podnositelji zahtjeva tvrdili su da su kupivši zemlju od njih stekli vlasništvo na valjan način.

13. Presudom od 1. lipnja 2007. Općinski sud presudio je u korist podnositelja zahtjeva. On je prije svega utvrdio da je predmetna zemlja bila u društvenom vlasništvu dana 8. listopada 1991. te da temeljem mjerodavnog zakonodavstva nije bilo moguće steći vlasništvo nad nekretninama u društvenom vlasništvu dosjelošću prije tog datuma osim ako su zakonski uvjeti za to već bili ispunjeni do 6. travnja 1941. godine (vidi stavke 19., 25. i 31. - 32. u nastavku). Ipak, utvrdio je kako su podnositelji zahtjeva dokazali da su njihovi prednici bili u neprekidnom *bona fide* posjedu te tri zemljišne čestice tijekom više od četrdeset godina prije 6. travnja 1941. te da su nastavili biti u posjedu istih dok ih nisu prodali podnositeljima zahtjeva (vidi prethodni stavak 11.). Prednici podnositelja zahtjeva stoga su, temeljem članka 1472. Općeg građanskog zakonika iz 1811. godine (koji je bio na snazi u Hrvatskoj od 1852. do 1980. godine, vidi stavke 18. - 20. i 22. u nastavku), stekli vlasništvo nad tim zemljištem dosjelošću čak i prije tog datuma.

14. Postupajući po žalbi tuženog tijela vlasti, Županijski sud u Splitu je 29. svibnja 2008. preinačio prvostupanjsku presudu i odbio tužbu podnositelja zahtjeva. Naveo je kako su, premda je Općinski sud ispravno utvrdio činjenice, prednici podnositelja zahtjeva bili u posjedu predmetnog zemljišta (neprekidno i *bona fide*) od 1912. godine. Stoga četrdesetogodišnji rok za stjecanje prava vlasništva dosjelošću naveden u članku 1472. Općeg građanskog zakonika iz 1811. godine nije istekao do 6. travnja 1941. (vidi stavak 22. u nastavku). U narednom razdoblju od 6. travnja 1941. do 8. listopada 1991., mjerodavno je zakonodavstvo branilo stjecanje vlasništva nad nekretninama u društvenom vlasništvu dosjelošću (vidi prethodni stavak 6. i stavak 25. u nastavku). Time je prekinut tijek zakonskih rokova koji su protekli prije tog razdoblja. Vrijeme proteklo prije 6. travnja 1941. stoga nije nastavilo teći nakon 8. listopada 1991. – ono je zapravo počelo teći iznova.

15. Podnositelji zahtjeva podnijeli su ustavnu tužbu protiv drugostupanjske presude navodeći kako su povrijeđena njihova ustavna prava na jednakost pred zakonom, jednakost pred sudovima i pravični postupak.

16. Odlukom od 15. rujna 2011. Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je njihovu ustavnu tužbu i 4. listopada 2011. dostavio je svoju odluku njihovom punomoćniku.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

A. Ustavni zakon o Ustavnom sudu Republike Hrvatske

17. Mjerodavna odredba Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske iz 1999. godine („Narodne novine” br. 99/99 s naknadnim izmjenama i dopunama - „Ustavni zakon o ustavnom sudu Republike Hrvatske”) koji je na snazi od 24. rujna 1999. glasi:

Članak 53.

„(1) Ustavni sud će ukinuti zakon ili pojedine njegove odredbe ako utvrdi da nisu suglasni s Ustavom.

(2) Ukinuti zakon [...] odnosno [njihove] ukinute odredbe prestaju važiti danom objave odluke Ustavnog suda u „Narodnim novinama” ako Ustavni sud ne odredi drugi rok [tj. *ex nunc*].”

B. Zakonodavstvo i praksa o vlasništvu

1. Opći građanski zakonik iz 1811. godine

18. Austrijski opći građanski zakonik iz 1811. godine (dalje u tekstu: Opći građanski zakonik iz 1811. godine) stupio je na snagu na teritoriju današnje Hrvatske 1. svibnja 1853.

19. Zakon o nevažnosti pravnih propisa donesenih prije 6. aprila 1941. i za vrijeme neprijateljske okupacije (Službeni list Federativne Narodne Republike Jugoslavije br. 86/46 i 105/47) usvojen 1946. godine oduzeo je pravnu snagu cjelokupnom zakonodavstvu koje je bilo na snazi 6. travnja 1941. godine, uključujući Opći građanski zakonik. Ipak, dopustio je primjenu predratnog zakonodavstva sve dok ono nije bilo u suprotnosti s Ustavom Jugoslavije ili njezinih sastavnih republika ili zakonodavstvom što je bilo na snazi.

20. Pravila Općeg građanskog zakonika što se odnose na vlasništvo tako su ostala primjenjiva pod tim uvjetima sve do stupanja na snagu Zakona o osnovnim vlasničkopравnim odnosima iz 1980. godine (vidi stavak 23. u nastavku). Mjerodavne odredbe Općeg građanskog zakonika propisivale su kako slijedi:

21. Člankom 1468. određeno je da ako nepokretna imovina nije uknjižena u zemljišnoj knjizi na ime osobe u čijem je ona posjedu, ta će osoba steći vlasništvo nad takvom nekretninom dosjelošću nakon trideset godina.

22. Člankom 1472. određeno je da posjednik može steći vlasništvo nad nepokretnom imovinom koja je u vlasništvu države, općinskih ili crkvenih tijela dosjelošću nakon četrdeset godina.

2. Zakon o osnovnim vlasničkopравnim odnosima iz 1980. godine

23. Zakon o osnovnim vlasničkopравnim odnosima (Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije br. 6/1980 i 36/1990 – „Zakon o osnovnim vlasničkopравnim odnosima iz 1980. godine”) stupio je na snagu 1. rujna 1980.

24. Člankom 28. određeno je kako će osoba koja je u *bona fide* posjedu nepokretne stvari, na kojoj drugi ima pravo vlasništva, postati njezinim vlasnikom dosjelošću nakon dvadeset godina.

25. Članak 29. branio je da se pravo vlasništva nad imovinom u društvenom vlasništvu stječe dosjelošću.

26. Članak 3. Zakona o preuzimanju Zakona o osnovnim vlasničkopравnim odnosima („Narodne novine Republike Hrvatske” br. 53/1991 od 8. listopada 1991.), koji je stupio na snagu 8. listopada 1991., stavio je van snage članak 29. Zakona o osnovnim vlasničkopравnim odnosima.

3. Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima iz 1996. godine

27. Mjerodavne odredbe Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, („Narodne novine” br. 91/96 s naknadnim izmjenama i dopunama – u daljnjem tekstu: Zakon o vlasništvu iz 1996. godine), na snazi od 1. siječnja 1997., glase:

Dio treći

PRAVO VLASNIŠTVA

[...]

Glava 6.

STJECANJE VLASNIŠTVA

Pravni temelji stjecanja

Članak 114.

„(1) Vlasništvo se može steći na temelju pravnoga posla, odluke suda, odnosno druge nadležne vlasti, nasljeđivanjem i na temelju zakona.”

Stjecanje [vlasništva] na temelju zakona

[...]

(d) Stjecanje dosjelošću

Članak 159.

(1) Dosjelošću se stječe vlasništvo stvari samostalnim posjedom te stvari ako taj [...] neprekidno traje zakonom određeno vrijeme, a posjednik je sposoban da bude vlasnikom te stvari.

(2) Samostalni posjednik čiji je posjed pokretne stvari zakonit, istinit i pošten, stječe je dosjelošću u vlasništvo protekom tri godine, a takav posjednik nekretnine protekom deset godina neprekidnoga samostalnog posjedovanja.

(3) Samostalni posjednik pokretne stvari kojemu je posjed barem pošten stječe je dosjelošću u vlasništvo protekom deset godina, a takav posjednik nekretnine protekom dvadeset godina neprekidnoga samostalnog posjedovanja.

(4) Samostalni posjednik stvari u vlasništvu Republike Hrvatske [...] steći će dosjelošću vlasništvo tih stvari tek pošto je njegov [...] posjed neprekidno trajao dvostruko vrijeme od onoga iz stavaka 2. i 3. ovoga članka.”

28. Izvorni tekst članka 388. Zakona o vlasništvu iz 1996. godine glasi kako slijedi:

Članak 388.

„(1) Stjecanje, promjena, pravni učinci i prestanak stvarnih prava od stupanja na snagu ovoga Zakona prosuđuju se prema njegovim odredbama [...]

(2) Stjecanje, promjena, pravni učinci i prestanak stvarnih prava do stupanja na snagu ovoga Zakona prosuđuju se prema pravilima koja su se primjenjivala u trenutku stjecanja, promjene i prestanka prava i njihovih pravnih učinaka.

(3) Rokovi koji su za stjecanje i prestanak stvarnih prava određeni ovim Zakonom, ako su bili počeli teći prije nego što je on stupio na snagu, nastavljaju teći u skladu s odredbom stavka 2. ovoga članka [...]

(4) U rok za stjecanje dosjelošću nekretnina koje su na dan 8. listopada 1991. godine bile u društvenom vlasništvu, kao i za stjecanje stvarnih prava na tim nekretninama dosjelošću, računa se i vrijeme posjedovanja proteklo prije toga dana.”

29. Nakon što je Ustavni sud Republike Hrvatske dana 17. studenoga 1999. stavio van snage 4. stavak članka 388. Zakona o vlasništvu iz 1996. godine (vidi prethodni stavak 10.), ta je odredba izmijenjena Zakonom o izmjeni i dopuni Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima iz 1996. godine (Narodne novine br. 114/01) koji je stupio na snagu 20. prosinca 2001. Novi tekst 4. stavka glasi:

„U rok za stjecanje dosjelošću nekretnine koje su na dan 8. listopada 1991. bile u društvenom vlasništvu, kao i za stjecanje stvarnih prava na tim nekretninama dosjelošću, ne računa se i vrijeme posjedovanja proteklo prije toga dana.”

4. Mjerodavna praksa

30. Prema tumačenju usvojenom na proširenoj općoj sjednici Saveznog Vrhovnog suda Jugoslavije od 4. travnja 1960., osoba je u posjedu nepokretne imovine *bona fide* stjecala vlasništvo nad istom dosjelošću nakon dvadeset godina.

31. Vrhovni sud Republike Hrvatske pozvao se na ovo tumačenje kao valjano pravo u to vrijeme u osam svojih odluka. U predmetu br. Rev 250/03-2 od 16. lipnja 2004. presudio je kako slijedi:

„Budući da je utvrđeno da je sporna nekretnina na dan 8. listopada 1991. bila u društvenom vlasništvu, za odluku ... je li ista stečena dosjelošću, primjenom važeće

odredbe stavka 4. članka 388. Zakona o vlasništvu [iz 1996.], valja utvrditi je li tužitelj, putem svojih pravnih prednika, do 6. travnja 1941. bio u posjedu sporne nekretnine kroz vrijeme određeno za dosjeloost prema tada važećim pravilima o stjecanju prava vlasništva nekretnina dosjelošću kako bi se ona primjenjivala na temelju Načelnog mišljenja Proširene opće sjednice Saveznog Vrhovnog suda ... od 4. travnja 1960.”

32. U predmetu br. Rev-x 51/13-2 od 23. srpnja 2014., Vrhovni sud Republike Hrvatske je presudio:

„Nižestupanjski sudovi odbili su tužiteljev zahtjev zbog toga što su utvrdili da je tužitelj počeo stjecati dosjelošću pravo vlasništva na predmetnoj nekretnini od kupnje 1969., odnosno u vrijeme kada je ona bila u režimu privatnog vlasništva, pa je dosjedanje započelo prije stupanja na snagu Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima [iz 1980. godine], za vrijeme primjene pravila bivšeg [Općeg građanskog zakonika iz 1811. godine]. Za dosjeloost po pravnom pravilu iz paragrafa br. 1.468. [Općeg građanskog zakonika iz 1811. godine] bilo je potrebno vrijeme od 30 godina, odnosno 20 godina prema Načelnom mišljenju opće sjednice Saveznog Vrhovnog suda br. 3/60 od 4. travnja 1960. Taj rok nije istekao do 1. rujna 1980., odnosno do stupanja na snagu Zakon o osnovnim vlasničkopravnim odnosima [iz 1980. godine] ..., pa je stoga nastavio i u režimu [tog zakona]. Vrijeme dosjeloost ... bi tužitelju isteklo 1989., kada je nekretnina bila u režimu društvenog vlasništva [nakon što je prešla u društveno vlasništvo 1983. godine]. S obzirom na to tužitelju nije, u vrijeme kada je nekretnina prešla u režim društvenog vlasništva (1983.) istekao rok od 20 godina za stjecanje prava vlasništva dosjelošću jer mu se u rok za stjecanje prava vlasništva ne računa vrijeme posjedovanja proteklo od 1983. do 8. listopada 1991. - kada je odredba čl. 29 [Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima iz 1980. godine] stavljena izvan snage ..., pa tužitelj nije stekao vlasništvo na predmetnoj nekretnini dosjelošću.”

C. Ostalo mjerodavno zakonodavstvo

Zakon o parničnom postupku

33. Mjerodavna odredba Zakona o parničnom postupku („Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije” br. 4/1977 s naknadnim izmjenama i dopunama i „Narodne novine Republike Hrvatske” br. 53/91 s naknadnim izmjenama i dopunama) glasi:

5.a. Ponavljanje postupka u povodu konačne presude Europskog suda za ljudska prava u Strasbourgju kojom je utvrđena povreda temeljnog ljudskog prava ili slobode.

Članak 428.a

„(1) Kad Europski sud za ljudska prava utvrdi povredu kojeg ljudskog prava ili temeljne slobode zajamčene Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i dodatnih Protokola uz tu Konvenciju koje je Republika Hrvatska ratificirala, stranka može, u roku od trideset dana od konačnosti presude Europskog suda za ljudska prava, podnijeti zahtjev sudu u Republici Hrvatskoj koji je sudio u prvom stupnju u postupku u kojemu je donesena odluka kojom je povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda, za izmjenu odluke kojom je to pravo ili temeljna sloboda povrijeđeno.

(2) Postupak iz stavka 1. ovoga članka provodi se uz odgovarajuću primjenu odredaba o ponavljanju postupka.

(3) U ponovljenom postupku sudovi su dužni poštivati pravna stajališta izražena u konačnoj presudi Europskog suda za ljudska prava kojom je utvrđena povreda temeljnog ljudskog prava ili slobode.”

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 1. PROTOKOLA BR. 1. UZ KONVENCIJU

34. Podnositelji zahtjeva prigovaraju da im je presudom Županijskog suda u Splitu uskraćeno pravo vlasništva koje su stekli temeljem zakona. Zahtjev su utemeljili na članku 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju koji glasi:

„Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnoga prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni.”

35. Vlada je osporila tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

36. Vlada je osporila dopuštenost zahtjeva tvrdeći da članak 1. Protokola br. 1. nije primjenjiv na ovaj predmet.

1. Tvrđnje stranaka

(a) Vlada

37. Vlada je ustvrdila da ovaj predmet treba razlikovati od predmeta *Trgo protiv Hrvatske* (prethodno navedeno) u kojemu je Sud utvrdio kako je članak 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju primjenjiv, te je konačno utvrdio povredu tog članka. Posebno, ona tvrdi kako su podnositelji zahtjeva, za razliku od premeta *Trgo*, pokrenuli parnični postupak nakon što je Ustavni sud stavio članak 388. stavak 4. Zakona o vlasništvu iz 1996. godine izvan snage (vidi prethodne stavke 10. i 12.). Sukladno tome, podnositelji zahtjeva nisu mogli imati legitimna očekivanja da će navedena odredba biti primijenjena u njihovom predmetu i da će njihov zahtjev da budu proglašeni vlasnicima predmetne nekretnine biti odobren.

38. Vlada je nadalje tvrdila da se podnositelji zahtjeva nisu pozvali na predmet *Trgo*. Prema mišljenju Vlade, tvrdnje podnositelja zahtjeva o

razlozima zbog kojih je članak 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju ipak primjenjiv (vidi stavke 39. - 41. u nastavku) odnosile su se na činjenična pitanja i primjenu domaćeg prava čije ispitivanje ne predstavlja zadatak Suda.

(b) Podnositelji zahtjeva

39. Podnositelji zahtjeva tvrde kako je članak 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju primjenjiv zbog toga što njihov zahtjev da budu proglašeni vlasnicima predmetnog zemljišta ima dovoljno uporište u nacionalnom pravu, i to članku 1472. Općeg građanskog zakonika iz 1811. (vidi prethodni stavak 22.) ili pak mišljenju proširene opće sjednice Saveznog Vrhovnog suda Jugoslavije od 4. travnja 1960. koje je još bilo primjenjivano od strane Vrhovnog suda Republike Hrvatske u predmetima sličnima njihovom (vidi prethodne stavke 30. - 32.). Prema tom mišljenju, osoba bi stekla vlasništvo nad nepokretnom imovinom dosjelošću nakon što je u *bona fide* posjedu tijekom dvadeset godina (vidi prethodni stavak 30.).

40. U vezi s time, podnositelji zahtjeva tvrde kako je Općinski sud u Splitu utvrdio da su njihovi prednici bili u posjedu predmetnog zemljišta tijekom više od četrdeset godina prije 6. travnja 1941. (vidi prethodni stavak 13.). Ipak, Županijski sud u Splitu, iako je naveo kako je Općinski sud ispravno utvrdio činjenice, na neki je način iskrivio ta činjenična utvrđenja, smatrajući kako su prednici podnositelja zahtjeva zapravo bili u posjedu tek nakon 1912. godine (vidi prethodni stavak 14.). Da je ispravno razumio ova činjenična utvrđenja, Županijski sud bi došao do istog zaključka u pogledu prava kao i Općinski sud, točnije da su prednici podnositelja zahtjeva temeljem članka 1472. Općeg građanskog zakonika iz 1811. godine stekli vlasništvo nad zemljištem dosjelošću prije 6. travnja 1941. godine (vidi prethodni stavak 13.).

41. U svakom slučaju, čak i da su njihovi prednici posjedovali predmetno zemljište od 1912., trebali su ga steći dosjelošću prije 6. travnja 1941. na temelju prethodno spomenutog tumačenja prema kojemu je potrebno dvadeset godina *bona fide* posjedovanja (vidi prethodne stavke 30. i 39.). Podnositelji zahtjeva, koji su kupili predmetno zemljište od svojih prednika, mogli su stoga legitimno očekivati kako će njihov zahtjev da budu proglašeni vlasnicima tog zemljišta biti i odobren. Ipak, Županijski sud u Splitu i Ustavni sud pogrešno su primijenili domaće pravo i odbili njihov zahtjev smatrajući da je bilo potrebno razdoblje od četrdeset godina kako bi se steklo vlasništvo dosjelošću.

2. Ocjena Suda

42. Sud ne smatra nužnim baviti se tvrdnjama podnositelja zahtjeva u pogledu primjenjivosti članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju (vidi prethodne stavke 39. - 41.), jer je on u svakom slučaju primjenjiv na konkretan predmet zbog razloga navedenih u nastavku.

43. Vlada tvrdi da su okolnosti ovog predmeta različite od onih u predmetu *Trgo*, u kojem je utvrđeno da je taj članak primjenjiv (vidi prethodni stavak 37.). Objasnila je kako je tome tako zbog toga što su podnositelji zahtjeva u ovom predmetu podnijeli svoju tužbu 4. travnja 2002., to jest nakon što članak 388. stavak 4. Zakona o vlasništvu iz 1996. godine, kako je izvorno sročeno, više nije bio na snazi (vidi prethodne članke 10., 12. i 37.). Ta je odredba, koja je bila na snazi od 1. siječnja 1997. do 14. prosinca 1999. (vidi prethodne stavke 8., 10. i 27. - 28.), određivala kako se pri izračunu roka za stjecanje dosjelošću nekretnine koja je na dan 8. listopada 1991. bila u društvenom vlasništvu treba uzeti u obzir i razdoblje prije tog datuma (vidi prethodne stavke 8. i 28.).

44. U vezi s tim, Sud ponavlja svoje zaključke iz predmeta *Trgo*:

„46. Sud primjećuje da se prema hrvatskom pravu vlasništvo u načelu stječe dosjelošću *ipso jure* kada su ispunjeni svi zakonski uvjeti [...]

[...]

48. Iz nalaza domaćih sudova [...] se čini da nije bilo osporavano da su podnositelj zahtjeva i njegova majka bili u isključivom i neprekidnom *bona fide* posjedu predmetne nekretnine od 1953. godine, što znači dulje od četrdeset godina, te da je on stoga već 1993. godine ispunio zakonske uvjete za stjecanje vlasništva dosjelošću. Stoga se može zaključiti da je podnositelj zahtjeva, temeljem članka 388.(4) Zakona o vlasništvu iz 1996. godine, *ex lege* postao vlasnik predmetnog zemljišta 1. siječnja 1997. kada je Zakon stupio na snagu. Ta je odredba ostala na snazi sve dok ju Ustavni sud nije ukinuo gotovo tri godine kasnije. Sud stoga smatra da je zahtjev podnositelja zahtjeva imao dovoljno osnova u nacionalnom pravu da ga se smatra „imovinom” zaštićenom člankom 1. Protokola br. 1.”

45. Ovi zaključci ukazuju da vrijeme kada je podnositelj zahtjeva podnio tužbu nevažno za određivanje može li se njegov zahtjev za proglašavanjem vlasnikom nekretnine dosjelošću okvalificirati kao „imovina” zaštićena člankom 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju. Umjesto toga, ono što je važno je li vlasništvo nad predmetnom imovinom preneseno njemu prema zakonu u vrijeme kada je članak 388. stavak 4. Zakon o vlasništvu iz 1996. godine u obliku u kojemu je izvorno sročeno još uvijek bio na snazi (vidi prethodne stavke 8., 10. i 27. - 28.).

46. Uzimajući u obzir činjenice koje su utvrdili domaći sudovi u ovom predmetu, prema kojima su prednici podnositelja zahtjeva bili u *bona fide* posjedu predmetnog zemljišta barem od 1912. godine (vidi prethodne stavke 13. - 14.), što znači dulje od četrdeset godina, čini se da su oni stoga već 1952. godine ispunili zakonske uvjete za stjecanje vlasništva dosjelošću. Stoga se može zaključiti da su podnositelji zahtjeva, temeljem izvorne verzije članka 388. stavka 4. Zakona o vlasništvu iz 1996. godine, *ex lege* postali vlasnici dvije zemljišne čestice koje su kupili u svibnju 1993. i veljači 1996. (vidi prethodni stavak 11.) dana 1. siječnja 1997. godine kada je Zakon stupio na snagu (vidi prethodne stavke 27. - 28.). Kako je ta odredba ostala na snazi dok je Ustavni sud nije stavio van snage s *ex nunc*

učinkom dana 14. prosinca 1999. (vidi prethodne stavke 10. i 17.), podnositelji zahtjeva također su stekli vlasništvo nad trećom zemljišnom česticom i to istog dana kada su je kupili i stupili u njezin posjed i to 20. srpnja 1999. (vidi prethodni stavak 11.). Sud stoga smatra da je u vrijeme navodnog miješanja (vidi prethodni stavak 14.), zahtjev podnositelja zahtjeva da ih se proglasi vlasnicima te tri zemljišne čestice imao dovoljno osnova u nacionalnom pravu da ga se smatra „imovinom” zaštićenom člankom 1. Protokola br. 1.

47. U pogledu tvrdnje Vlade da se podnositelji zahtjeva nisu pozvali na predmet *Trgo* (vidi prethodni stavak 38.), Sud ponavlja da se prigovor karakterizira činjenicama navedenima u okviru istoga, a ne tek na pravnim temeljima ili tvrdnjama na koje se poziva (vidi, između brojnih drugih izvora, *Guerra i drugi protiv Italije*, 19. veljače 1998., stavak 44., Izvješća o presudama i odlukama 1998 I). Nadalje ponavlja da je pitanje primjenjivosti određenog članka Konvencije ili Protokola uz Konvenciju pitanje koje ulazi u nadležnost Suda *ratione materiae*. Područje nadležnosti Suda određuje sama Konvencija, posebno njezin članak 32., a ne podnesci stranaka u određenom predmetu. Sukladno tome, Sud se mora uvjeriti da ima nadležnost u svakom predmetu koji mu je podnesen i stoga je obvezan ispitati pitanje svoje nadležnosti na vlastitu inicijativu (vidi *Blečić protiv Hrvatske* [VV], br. 59532/00, stavak 67., ECHR 2006-III; i *Nylund protiv Finske* (odluka), br. 27110/95, 29. lipnja 1999.).

48. Slijedi da se Vladin prigovor o neprimjenjivosti tog članka mora odbiti.

49. Sud dalje primjećuje da ovaj zahtjev nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije. Također primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

(a) Podnositelji zahtjeva

50. Podnositelji zahtjeva ponovili su svoje prethodne tvrdnje da su domaći sudovi pogrešno primijenili mjerodavno domaće pravo u njihovom predmetu (vidi prethodne stavke 39. - 41.). Stoga, miješanje u njihovo pravo na mirno uživanje njihovog vlasništva nije bilo zakonito. Podnositelji zahtjeva također tvrde da niti jedna treća stranka nikada nije stekla ili potraživala ikakva prava u pogledu predmetnog zemljišta.

(b) Vlada

51. Ako bi Sud prihvatio da je članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju primjenjiv u ovom predmetu i da, posljedično, presuda Županijskog suda u

Splitu predstavlja miješanje u pravo podnositelja zahtjeva na mirno uživanje njihovog vlasništva, Vlada tvrdi da je predmetno miješanje opravdano. Posebice, bilo je zakonito jer je temeljeno na izmijenjenom tekstu članka 388. Zakon o vlasništvu iz 1996. godine, posebice njegovog stavka 4. i na članku 1472. Općeg građanskog zakonika iz 1811. godine (vidi prethodne stavke 22. i 29.). Predmetno miješanje također je bilo u javnom (općem) interesu i bilo je razmjerno.

2. Ocjena Suda

52. Sud je već utvrdio povredu članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju u predmetu u kojem se postavljaju slična pitanja kao u ovom predmetu (vidi predmet *Trgo*, prethodno navedeno, stavci 54. - 68.).

53. Nakon ispitivanja svih materijala koji su mu podneseni, Sud smatra kako Vlada nije izložila niti jednu činjenicu ili tvrdnju koja bi ga mogla uvjeriti da u ovom predmetu donese drugačiji zaključak.

54. Posebice, nema nikakve naznake, niti to Vlada tvrdi, da je itko osim samih lokalnih vlasti stekao ikakva prava u pogledu predmetnog zemljišta ili da je ijedna stranka, osim podnositelja zahtjeva (ili njihovih prednika) ikada potraživala ikakva prava nad tim zemljištem. Sud stoga smatra da razlozi koji su potaknuli Ustavni sud da stavi članak 388. stavak 4. Zakona o vlasništvu iz 1996. godine van snage (vidi prethodne stavke 10. i 28.) nisu bili prisutni u predmetu podnositelja zahtjeva. Ta je odredba stavljena izvan snage kako bi se zaštitila prava trećih stranaka, dok predmet podnositelja zahtjeva ne uključuje takva prava (vidi predmet *Trgo*, prethodno navedeno, stavak 66.).

55. U takvim okolnostima, podnositelji zahtjeva koji su se razumno oslonili na zakonodavstvo koje je kasnije ukinuto kao neustavno ne trebaju – u slučaju kada se ne dovode u pitanja prava drugih – snositi posljedice greške koju je počinila država donijevši takvo neustavno zakonodavstvo (vidi predmet *Trgo*, prethodno navedeno, stavak 67.). Zapravo, kao posljedica stavljanja izvan snage, vlasništvo nad imovinom koju su podnositelji zahtjeva stekli dosjelošću na temelju odredbe koja je kasnije stavljena izvan snage kao neustavna, vraćeno je lokalnim vlastima (usporedi s predmetom *Trgo*, prethodno navedeno, loc. cit.). Na ovaj način, država je ostvarila korist od vlastite greške (vidi predmet *Trgo*, prethodno navedeno, loc. cit.), pri čemu se razumije da je s gledišta Suda hijerarhija između različitih tijela države (ovdje između lokalnih i središnjih vlasti) nevažna prilikom razmatranja zahtjeva (vidi, na primjer, *Čikanović protiv Hrvatske*, br. 27630/07, stavak 53., 5. veljače 2015.). Sud ponavlja da rizik od bilo kakve greške koju počini državno tijelo mora snositi država, a greške se ne smiju ispravljati na teret dotičnih pojedinaca posebno kada ne postoji drugi sukobljeni privatni interes (vidi predmet *Trgo*, prethodno navedeno).

56. Stoga je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

II. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

57. Člankom 41. Konvencije propisano je:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravičnu naknadu povrijeđenoj stranci.”

A. Šteta

1. Tvrdnje stranaka

58. Podnositelji zahtjeva potražuju 1.370.880 hrvatskih kuna (HRK) na ime imovinske štete i 100.000 HRK na ime neimovinske štete.

59. Vlada osporava te zahtjeve.

2. Ocjena Suda

(a) Imovinska šteta

60. Sud ponavlja da presuda u kojoj je utvrdio povredu nameće tuženoj državi pravnu obvezu okončati povredu i ispraviti njezine posljedice. Ako nacionalno pravo ne omogućava – ili omogućava tek djelomično – izvršavanje obeštećenja, članak 41. ovlašćuje Sud da omogući oštećenoj stranci onakvu naknadu kakva mu se čini odgovarajućom (vidi *Iatridis protiv Grčke* (pravična naknada) [VV], br. 31107/96, stavci 32. - 33., ECHR 2000-XI). S tim u vezi Sud napominje da podnositelji mogu temeljem članka 428.(a) Zakona o parničnom postupku podnijeti zahtjev za ponavljanje građanskog postupka u odnosu na koji je Sud utvrdio povredu Konvencije. S obzirom na prirodu prigovora podnositelja zahtjeva temeljem članka 1. Protokola br. 1. i razloge zbog kojih je utvrdio povredu tog članka, Sud smatra da bi u ovom predmetu najprikladniji način popravljivanja posljedica te povrede bilo ponavljanje postupka kojemu se prigovara. Kako domaće pravo dopušta takav ispravak, Sud smatra da nema razloga dodijeliti podnositeljima zahtjeva ikakav iznos u pogledu imovinske štete (vidi predmet *Trgo*, prethodno navedeno, stavak 75.).

61. U svjetlu prethodnog razmatranja, Sud odbija zahtjev podnositelja zahtjeva za naknadom imovinske štete.

(b) Neimovinska šteta

62. U pogledu potraživanja naknade neimovinske štete, Sud smatra da utvrđenje povrede članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju samo po sebi predstavlja dovoljnu pravičnu naknadu u ovim okolnostima (vidi predmet *Trgo*, prethodno navedeno, stavak 77.).

B. Troškovi i izdaci

63. Podnositelji zahtjeva također potražuju 54.840 HRK na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima i iznos od 138.760 HRK za one nastale pred ovim Sudom.

64. Vlada osporava te zahtjeve.

65. Prema sudskoj praksi Suda podnositelj ima pravo na naknadu svojih troškova i izdataka samo ako je dokazano da su stvarno i nužno nastali i bili razumni glede iznosa.

66. U ovome predmetu, uzimajući u obzir dokumente koje ima u posjedu i naprijed navedene kriterije, Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 2.000 EUR na ime troškova i izdataka u postupku pred Sudom, uvećan za sve poreze koji bi mogli biti zaračunati podnositeljima zahtjeva.

67. Ipak, potraživanje za troškove i izdatke nastale u domaćim postupcima mora biti odbijeno, s obzirom da će podnositelji zahtjeva moći ostvariti naknadu za te troškove u postupku nakon što zatraže ponavljanje postupka (vidi prethodni stavak 60., i *Vinčić i drugi protiv Srbije*, br. 44698/06, i 30 drugih zahtjeva, stavak 65., 1. prosinca 2009.).

C. Zatezne kamate

68. Sud smatra primjerenim da se stopa zatezne kamate temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD

1. *Utvrđuje*, odlukom većine, da je zahtjev dopušten;
2. *Presuđuje* sa šest glasova prema jednom da je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju;
3. *Presuđuje*, sa šest glasova prema jednom, da utvrđivanje povrede samo po sebi predstavlja pravičnu naknadu za neimovinsku štetu što su je pretrpjeli podnositelji zahtjeva;
4. *Presuđuje*, sa šest glasova prema jednom,
 - (a) da tužena država treba isplatiti zajedno podnositeljima zahtjeva, u roku od tri mjeseca od dana konačnosti presude, na temelju članka 44. stavka 2. Konvencije, 2.000 EUR (dvije tisuće eura) uvećano za sve poreze koji bi mogli biti zaračunati, na ime troškova i izdataka, koje je

potrebno preračunati u hrvatske kune prema tečaju važećem na dan isplate;

(b) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na prethodno spomenute iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;

5. Jednoglasno *odbija* preostali dio zahtjeva podnositelja zahtjeva za pravičnom naknadom.

Sastavljeno na engleskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku 28. lipnja 2016. godine sukladno pravilu 77., stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Stanley Naismith
Tajnik

Işıl Karakaş
Predsjednica

U skladu s člankom 45. stavkom 2. Konvencije i pravilom 74. stavkom 2. Poslovnika Suda, ovoj se presudi dodaje izdvojeno mišljenje suca Lemmensa.

A.I.K.
S.H.N.

IZDVOJENO MIŠLJENJE SUCA LEMMENZA

1. Na moju žalost, ne mogu se složiti sa zaključcima većine u ovom predmetu.

Bojim se da su odluke o proglašavanju zahtjeva dopuštenim i utemeljenim temeljene na pretjerano širokoj promjeni karakterizacije prigovora.¹

2. U svojem zahtjevu Sudu, podnositelji zahtjeva prigovaraju da im je Županijski sud u Splitu uskratio imovinu koju su zakonito kupili od prethodnih vlasnika.

Županijski sud je utvrdio kako se ta imovina može steći stalnim posjedom tijekom četrdeset godina, te je osim toga smatrao kako samo godine posjeda prije 6. travnja 1941. i nakon 8. listopada 1991. godine mogu biti uzete u obzir, no ne i godine između tih datuma. Vraćajući se činjenicama, utvrdio je kako su prednici prodavača bili u *bona fide* posjedu tih zemljišnih čestica bez prekida samo od 1912. godine te stoga nisu dosegli četrdeset godina prije 6. travnja 1941. godine. Kada su podnositelji zahtjeva kupili te zemljišne čestice između 1993. i 1999. godine, prodavatelji nisu bili zakoniti vlasnici i stoga ih nisu mogli prodati podnositeljima zahtjeva na valjani način. Posljedično, zemljišne čestice nisu mogle biti uknjižene na ime podnositelja zahtjeva, već su one ostale upisne na ime Grada Splita (vidi stavak 14. presude).

Podnositelji zahtjeva prigovaraju ovoj odluci po dvije osnove. Prvo, oni tvrde kako je Županijski sud pogriješio kada je utvrdio kako prednici prodavatelja nisu bili u posjedu čestica četrdeset godina do 6. travnja 1941. (vidi stavke 40. i 50. presude). Drugo i podredno, oni tvrde kako potrebno razdoblje dosjelnosti nije iznosilo četrdeset godina već samo dvadeset godina i stoga su prednici prodavatelja ispunili taj uvjet do 6. travnja 1941. (vidi stavke 41. i 50. presude). Ukratko, podnositelji zahtjeva tvrde da je Županijski sud bio u krivu kada je smatrao da prednici prodavatelja nisu već ispunili uvjet od četrdeset godina *do 6. travnja 1941.*

3. Prigovor koji ispituje većina čini se da je nešto drugo.

Većina prihvaća utvrđenje Županijskog suda da je potrebno razdoblje dosjelnosti četrdeset godina (vidi stavak 46. presude) i time (implicitno) odbacuje podrednu tvrdnju podnositelja zahtjeva. Kako bi se ispitalo je li taj broj godina dosegnut, oni se temelje na prijelaznoj odredbi članka 388. stavka 4. Zakon o vlasništvu iz 1996. godine – odredbi na koju se

1. Ovo nije prvi put da promjenu karakterizacije prigovora od strane većine kritizira sudac sa suprotnim mišljenjem. Kao nedavan primjer, pogledajte zasebno mišljenje sutkinje Keller u predmetu *Aldeguer Tomás protiv Španjolske*, br. 35214/09, 14. lipnja 2016. (stavak 3. mišljenja).

podnositelji zahtjeva nisu pozivali u postupcima pred domaćim sudovima niti u svojem zahtjevu pred Sudom. Temeljem te odredbe što je bila na snazi od 1. siječnja 1997. (to jest nakon što su se već dogodile dvije od tri kupovine zemljišnih čestica) do 20. prosinca 1999., razdoblje *između 6. travnja 1941. i 8. listopada 1991.* se također moglo uzeti u obzir radi izračuna broja godina dosjelogosti (vidi stavak 28. presude). Na toj osnovi, većina je smatrala kako su prodavatelji ili njihovi prednici već stekli vlasništvo 1952. godine i da su podnositelji zahtjeva postali vlasnici kupnjom tih čestica od prethodnih vlasnika (vidi stavak 46. presude).² Većina stoga nadomješta mišljenje Županijskog suda o ključnom aspektu spora vlastitim. Čini mi se da tako oštro odstupanje od pravomoćne presude u domaćem postupku ne poštuje načelo supsidijarnosti u značajnoj mjeri. No, to nije glavno na što ciljам.

Nakon što je utvrdila da se podnositelji zahtjeva mogu pozvati na zaštitu članka 1. Protokola br. 1., većina ispituje osnovanost prigovora.³ Taj je prigovor (implicitno) iznova okarakteriziran na sljedeći način: ne primjenjujući članak 388. stavak 4. Zakona o vlasništvu iz 1996. godine, jer ga je Ustavni sud stavio izvan snage 17. studenog 1999. s *ex nunc* učinkom od 14. prosinca 1999. godine, domaći su sudovi povrijedili pravo podnositelja zahtjeva na mirno uživanje zemljišnih čestica koje su kupili od zakonitih vlasnika (vidi stavke 54. - 55. presude). Ukratko, većina je okarakterizirala prigovor kao usmjeren na prihvaćanje, od strane domaćih sudova, ukidanja (kratkotrajne) mogućnosti da se u obzir uzmu godine posjedovanja *od 6. travnja 1941. do 8. listopada 1991. godine* od strane Ustavnog suda.

Međutim, kako je istaknula Vlada, podnositelji zahtjeva nisu prigovorili činjenici da su domaći sudovi isključili to razdoblje iz izračuna broja godina dosjelogosti.

4. Kako bi se opravdala ponovna karakterizacija prigovora, većina se poziva na sudsku praksu Suda prema kojoj „se prigovor karakterizira činjenicama navedenima u okviru istoga, a ne tek na pravnim temeljima ili tvrdnjama na koje se poziva” (vidi stavak 47. presude, u kojem se poziva na predmet *Guerra i drugi protiv Italije*, 19. veljače 1998., stavak 44., Izvješća o presudama i odlukama 1998-I).

². Većina izjavljuje da je „u vrijeme navodnog miješanja”, koje je – prema njihovom mišljenju – datum presude Županijskog suda (29. svibnja. 2008.), „zahtjev podnositelja zahtjeva da ih se proglasi vlasnicima te tri zemljišne čestice imao dovoljno osnova u nacionalnom pravu da ih se smatra ‚imovinom’ zaštićenom člankom 1. Protokola br. 1.” (vidi stavak 46. presude). Čini mi se da podnositelji zahtjeva zapravo ne prigovaraju da je „potraživanje” ugaslo, već da su sudovi odbili priznati da su imali pravo vlasništva nad zemljišnim česticama koje su, prema njima, bile dio njihovog postojećeg „vlasništva” (u smislu članka 1. Protokola br. 1.). Ipak, to neću dodatno komentirati.

³. Ostavljam otvorenim pitanje jesu li domaća pravna sredstva bila iscrpljena. Vlada nije uložila prigovor u tom smislu.

Takva formula dovodi do problema tumačenja. Što je točno „prigovor” i u kojoj je mjeri ponovna karakterizacija prigovora moguća? Prema formuli, prigovor karakteriziraju „činjenice *navedene* u njemu” (na francuskom: „par les faits qu’il (le grief) *dénonce*”). Moje je tumačenje da prigovor sadrži navod i da je on karakteriziran činjenicama tog navoda. Nadalje, Sud može, prema mojem mišljenju, primijeniti novu karakterizaciju činjenica ili, još bolje, prigovora, smatrajući da se prigovor treba razmotriti u okviru drugog članka ili stavka osim onoga na kojega se poziva podnositelj zahtjeva. Nasuprot tome, ipak, čini mi se da Sud ne može „stvoriti” novi prigovor na kojega se podnositelj zahtjeva nije pozvao (vidi *Powell i Rayner protiv Ujedinjene Kraljevine*, 21. veljače 1990., stavak 29., Serija A br. 172).

Iz navedenoga logički slijedi da, kako bi izvorni i ponovno okarakterizirani prigovor bili jednaki, nije dovoljno da se oba prigovora temelje na istom članku (članak 1. Protokola br. 1.) ili da se oba odnose na istu mjeru (uskraćivanje stjecanja vlasništva dosjelošću). *Navodi* također trebaju biti isti. Po mojem mišljenju, ovdje to nije slučaj.

5. Većina utvrđuje da je iznova karakterizirani prigovor dopušten i, nakon presedana *Trgo* (predmet *Trgo protiv Hrvatske*, br. 35298/04, 11. lipnja 2009.), zaključuje da je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1.

Što se mene tiče, imam problem s dopustivošću prigovora na koji se podnositelji zahtjeva pozivaju.

U mjeri u kojoj su podnositelji zahtjeva tvrdili da je Županijski sud pogrešno presudio da 6. travnja 1941. godine prednici prodavatelja nisu bili u posjedu zemljišta četrdeset godina, smatram da su podnositelji zahtjeva kritizirali ocjenu činjenica od strane domaćih sudova.

U mjeri u kojoj su podnositelji zahtjeva tvrdili da broj godina posjedovanja potrebnih za stjecanje prava vlasništva nije bio četrdeset godina, već dvadeset godina, smatram da to nije tvrdnja istaknuta pred domaćim sudovima. U svakom slučaju, smatram da su podnositelji zahtjeva time kritizirali tumačenje i primjenu domaćeg prava od strane domaćih sudova.

Ne vidjevši nikakvu proizvoljnost niti očiglednu nerazumnost bilo u ocjeni činjenica ili tumačenju i primjeni domaćeg prava, zaključujem, uz pretpostavku da su domaća pravna sredstva iscrpljena, da je prigovor očigledno neosnovan.

6. Većina očito želi primjenjivati obrazloženje predmeta *Trgo* u ovome predmetu. Čak i kad bi se ono moglo primijeniti na činjenice predmeta, smatram da većina ispituje prigovor koji nije iznesen pred Sudom i koji Sud ne može ispitati na vlastitu inicijativu.

Činjenica da podnositelj zahtjeva može biti žrtva povrede ljudskih prava ne može biti opravdanje za proširenje nadležnosti Suda izvan granica koje je

sam podnositelj zahtjeva utvrdio u svojem zahtjevu. Smatrati drukčije bi, po mojem mišljenju, odvelo Sud izvan njegove pravosudne uloge.

Prijevod, lekturu i pravnu redakciju napravila prevoditeljska agencija „Ciklopea“ d.o.o. Zagreb. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava nije odgovoran za točnost prijevoda i sadržaja.